

20. ESTUDI ANTROPOLÒGIC DE LES RESTES HUMANES NEOLÍTIQUES DE LA MINA 83 DE GAVÀ

Josep ANFRUNS

DEPARTAMENT D'ANTROPOLOGIA. UNIVERSITAT DE BARCELONA

El material estudiat, provinent de la mina número 83 de Gavà, es compon d'un total de 457 fragments ossis, principalment estelles, en molt mal estat de conservació. No hi ha pràcticament cap os complet, a excepció d'algunes falanges i ossos del peu. S'ha intentat fer alguna reconstrucció i tan sols s'han aconseguit enganxar petits fragments d'alguna diàfisi, sense millorar excessivament el conjunt. Entre el total de les peces examinades no s'ha identificat cap os cranial, només alguns fragments dentaris.

Per a l'estudi antropològic d'aquestes restes s'han seguit les recomanacions habituals. Atès el mal estat de conservació, s'ha agrupat el material en diferents conjunts, a fi de facilitar-ne la classificació i la identificació.

Conjunt I

Es tracta d'un conjunt indeterminable d'estelles d'os diminutes contingudes en terres, sense cap mena de rellevància.

Conjunt II

Inclou un total de 168 fragments i estelles, amb unes dimensions mitjanes de 5-6 mm x 24-28 mm, la majoria són ossos llargs no determinables.

Conjunt III

Comprèn 106 fragments de parts esponjoses d'ossos, principalment apòfisis d'extremitats, sense cap altra determinació possible.

Conjunt IV

Inclou 42 fragments, com el conjunt anterior, de parts esponjoses d'ossos, però amb presència de cares i facetes, fet que permet una millor determinació. S'han pogut identificar :

- 1 fragment de cap femoral
- 1 fragment d'astràgal dret
- 1 fragment de calcani dret
- 3 fragments de cintura pelviana
- 3 fragments de cuneïformes
- 2 fragments d'escafoïdes

Conjunt V

En aquest conjunt s'agrupen 5 fragments d'ossos plans, molt probablement procedents de l'escàpula.

Conjunt VI

Es tracta d'un total de 99 fragments d'ossos llargs, la major part de difícil atribució anatòmica, a excepció dels que relacionem a continuació:

- 6 fragments de radi
- 2 fragments d'ulna
- 2 fragments de fíbula
- 4 fragments tibials
- 3 fragments femorals

Conjunt VII

Està format per 17 ossos, els més ben conservats del material observat. En aquest conjunt es troben els pocs ossos sencers d'aquestes restes. La major part pertanyen a ossos del peu, tot i que en el cas d'algun fragment de falange no podem afirmar que no sigui de la mà. S'han pogut identificar:

- 1 I metatarsià dret
- 1 II metatarsià dret
- 1 IV metatarsià dret
- 2 fragments de metatarsià indeterminats
- 1 fragment de sesamoide
- 1 fragment de falange distal de peu, possiblement la IV

- 4 fragments de falanges indeterminades, probablement de peu
- 6 fragments de falanges indeterminades

Conjunt VIII

Aquí s'inclou un fragment distal d'húmer dret, amb pèrdua de l'epicòndil i del tròclea humeral. La llargada màxima conservada és de 148 mm, amb unes dimensions estimades en projecció per a l'os complet d'entre 310 – 320 mm.

Conjunt IX

Aquest últim conjunt el formen 7 fragments dentaris, sense cap peça completa. S'han identificat:

- 5 fragments d'arrels dentàries sense cap resta de la corona, cosa que en dificulta l'atribució. Tot i així podem dir que tres de les arrels són clarament molars i que una pertany a la dentició anterior. L'altra és indeterminable
- 1 fragment de corona dentària, molt possiblement d'un primer premolar inferior, amb signes d'una forta abrasió
- 1 fragment d'un incisiu central superior, amb cara vestibular amb facetes de contacte oclusal i una marcada abrasió, que comporta destrucció de la dèntica

Conclusions

La primera consideració a fer és que, a causa de les característiques de les peces estudiades, en cap cas es desprèn que no puguin pertànyer a un sol individu, ni pels ossos repetits ni per les diferències de mida o d'altres trets. Tot i no poder afirmar que tots els ossos són del mateix individu, atesa la seva fragmentació, sí que es pot assenyalar que cap indici fa pensar el contrari.

No podem dir res respecte al sexe de la mostra. No s'ha conservat cap marcador que permeti fer una atribució de gènere en aquestes restes.

Pel que fa a l'edat, tant els fragments més significatius com les dimensions de l'húmer i l'abrasió que presenten les cares oclusals de les dents, ens indiquen que es devia tractar d'un individu d'edat adulta, sense que puguem precisar més.

Finalment, cal remarcar que, amb l'excepció de les dents esmentades, cap altre fragment es pot atribuir al crani. Això fa pensar que probablement no hi sigui present. És possible que es tracti d'un factor postdeposicional, atès que la resta del cos, tot i estar molt malmesa, sí que es troba representada en el conjunt.